

Ungdómurin hevur krav uppá politiska útreinsing

Tey ungu vita, hvørjir politikarar vóru við til at koyra okkara búskap í knas. Tey høvdu onga ávirkan á tað - tey fáa bara rokningina. Tað er at halda tey fyri gjøldur at biðja tey velja flokkar, sum framvegis verða myndaðir av hesum monnum. Fyri tey ungu hevði tað verið at hildið seg sjálvi fyri gjøldur, at valt teir. Hevði nakar flokkur torað at reinsað út, hevði hann tí virkað sum ein magnet uppá teir ungu veljararnar

Ta einu ferðina, eg havi lutikið á løgtingsvali, valdi eg javnaðarflokkinn.

Orsøkin var helst, at hann tóktist umboða nøkur sjónarmið, sum vóru frá tí vitloysi, sum sermerkti føroyskan politikk í áttati-árunum. Hann tóktist fyri tað fyrsta at vera opin fyri kjaki um øll mál. Har merktist einki til ta politisku- og religiøsu fanatismu, sum fastlæsti kjakið í fleiri øðrum flokkum.

Javnaðarflokkurin royndi sum tann einasti at seta seg upp ímóti teirri sjúkligu fanatismuni hjá Óla Breckmann, sum bergtók so óhugnaliga nógvur føroyingar. Og flokkurin flutti seg alt longur frá sambands-til sjálvstýrisbógvinn.

Av konkretum málum kunnu til dømis nevast, at flokkurin forðaði fyri, at eisini Global fekk eina slangu í landskassan. Hann royndi at fáa settan á stovn ein føroyskan landsbanka, sum kundi givið okkum møguleikar fyri frægari at stjúr fíggiarpolitikkinn. Og í býráðnum í Havn tóktist tað bara at vera javnaðarflokkurin, sum royndi at steðga øllum teimum meira og minni garrvillu prójektunum hjá Poul Michelsen og hansara viljaleysu hjálparmonnum.

Tað eru óivað mong, sum hava havt líknandi grundgevingar fyri at stuðla hesum flokki.

Men tey eru fá í dag. So fá, at flokkurin sambært veljaranningum bara hevði fingið einar fyra mans á ting, um val var nú. Seks færri enn fyri trimum árum síðani.

Eg skilji tað væl. Eg haldi heldur ikki, eg hevði valt javnaðarflokkinn, um val var í dag.

Legitimiteturin burtur

Og vit eru mong sum ikki vita, hvønn flokk vit skulu velja næstu ferð. Tær atkvøður, t.d. javnaðarflokkurin hevur mist, eru bert partvís farnar til aðrar flokkar.

Umleið helmingurin av føroysku veljarunum siga seg ikki stuðla nøkrum flokki. Teir hava misálit á teir allar.

Flokkarnir hava altso mist tikið á, og stuðulin frá veljarunum. Teir hava mist legitimitetin. Teir hava ikki fólksins stuðul í sínum dagliga arbeiði.

Hetta misálit skapar enn stórra vónloysi. Og hesum kann skipanin ikki liva við. Tað má vera samljóð millum flokkar og veljarar, skal okkara politiska skipan virka sum ætlað. Tað er tað, sum er sjálv hugsanin við henni.

Eg eri visur í, at misálitið aftur kann vendast til álít. Tað má tað kunna. Men tað krevur, at flokkarnir taka veljaraónøgdina í álvara, og taka tey neyðugu stigini fyri at ganga henni á møti.

Hetta ber í stuttum í sær, at teir viðganga tey mistøk, ið gjørd eru, og taka politisku avleiðingar av teimum. Soleiðis at skilja, at teir seta teir politikarar frá, sum hava gjørt hesi mistøk.

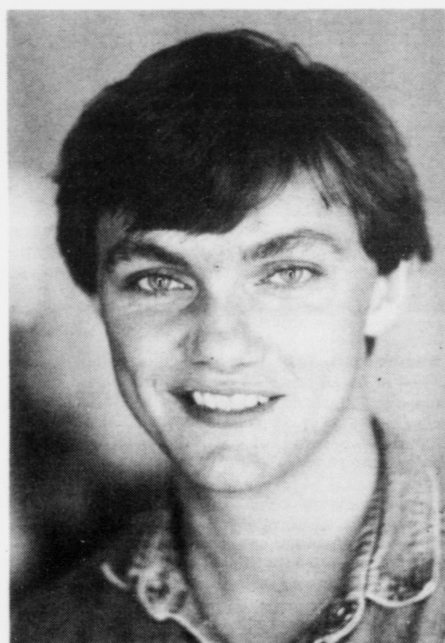
Beiska ættarliðið

Hetta kunnu tykjast stór stig at taka. Bróðurparturin av manningini í flestu flokkum er jú "80-ara politikarar".

Men eingin kann hvørki vænta ella krevja, at tað yngra ættarliðið skal hava álít á politisku flokkunum, so leingi teir verða myndaðir av somu fólki, sum tey ungu vita hava koyrt okkara búskap í knas.

Føroya ungdomur arvar eitt syndrað samfelag frá eldri ættarliðinum. Hann fær einki uttan rokningina fyri tað ábyrgdarloysi og tann ómoral, sum ráddi í 80'unum. Tey ungu hava krav uppá, eisini at siggja ein roknskap. Um ikki annað skal ábyrgdin plaserast. Og verður eingin dømdur av dómstóli, so er allar minsta kravið, at politisku flokkarnir seta teir frá, sum stóðu á odda í 80'unum.

Hetta hevur eingin flokk-

Vit koma ikki úr stað, so leingi misálitið á og beinleiðis vanvirðingin fyri politisku myndugleikum er so stór, sum hon er í løtuni. Men so leingi eingin útreinsing er farin fram, dugi eg heldur ikki at siggja, hvussu fólk - ið hvussu er ungdomurin - kann hava annað enn vanvirðing fyri hesum myndugleikum, skrivur Sjúrdur Skaale í sjónarmiðinum í dag

ur torað enn. Tí ræður misálitið. Fólk eru beisk - serliga tey ungu. Og tey hava onga orsøk til annað.

Javnaðarflokkurin og Heygdrangur

Hyggja vit at javnaðarflokkinum, so er útreinsingin heilt avgerandi her. Tí javnaðarflokkurin bleiv, meira enn aðrir flokkar, politiskt raktur av heygdrangsmálinum.

Bæði í dómnum hjá Føroya Rætti og í dómnum hjá Eystara Landsrætti verður Atli Dam nevndur við navni sum maðurin, ið hevði politisku ábyrgdina av, at nakrir spekulantar sluppu at snýta skattaborgaran fyri umleið 100 milliónir.

Í øllum øðrum londum hevði ein politikari mist síni

álitisstørv, so skjótt ein tilfúrd dómur fyrilá. Flokkur hansara hevði ikki kunnað livað við tí. Sjálvandi ikki.

Men í tí føroyska javnaðarflokkinum hendir einki. Atli myndar framvegis flokkinn. Í eygunum á nógvum er javnaðarflokkurin framvegis "flokkurin hjá Atla Dam". Tí hevur umdømið og trúvirðið hjá Atla Dam sera stóran týdning fyri flokkinn.

Vanvirðing av veljarunum

Og heygdrangsmálið er ikki tann einasta orsøkin til, at Atli Dam nú átti at tikið seg aftur.

Tí hann hevur við sínum úttalilsum síðani seinasta val fullkomiliga forkomið

Sjónarmið

sínum trúvirði.

Hvørki svarttaftaevintýrið, Gamla Rætt, undirsjóvartunnilin ella nakað annað vil hann viðganga var galið. Á almennum fundi stutt fyri 6. oktober 1992 kallaði hann tað teoretiskar og veruleikafjarar tankar, at Føroyar kundu fara at verða settar undir umsting. Og beint eftir 6. oktober var hann í sjónvarpinum og slerdi alt upp í glens. Hetta var ikki nakað álvarsamt, og her var einki at óttast.

Hann hevur, stutt sagt, aldri viljað viðgengið sannleikan. Og hann hevur hildið fast við sínar undanfærslur, sjálvt tá hansara egnu veljarar hava vitað, at tað ikki hevur verið annað enn undanfærslur. Tilfikt terir uppá trúvirðið.

Atli sigur sjálvur, at hann skal fyri "fólksins dóm". Og tað skal sjálvandi henda við komandi val.

Javnaðarflokkurin átti at sagt nei takk. At hava Atla Dam á listanum fer at kosta fleiri atkvøður, enn tað fer at geva.

Nógv eru sek

Men hann ætlar altso ikki sjálvur at leggja frá sær. Og tað er á ein hátt skiljandi, at flokkslimirnir aftur seg við at biðja hann gera tað.

Hann var jú í nógvum førum ófsúr. Ein sterkur og dæmligur og dugnaligur leiðari. Tann einasti karismatiski persónur, sum yvirhøvur var í tinginum.

Tað er skiljandi, at hann bleiv so sterkur í javnaðarflokkinum, sum hann bleiv. Fólk høvdu so ómetaligt álít á honum - og ikki bara javnaðarfólk. Tað var ikki av tilvild, at tingið aftur og aftur valdi hann til lögmann. Atli Dam var maðurin, Føroya fólk vildi hava sum ovasta leiðara.

Tí er tað vitleyst - sum

summi gera - at geva Atla Dam alla ábyrgdina fyri áttatiárin. Bæði hinir politikarnir og ein stórir partur av Føroya fólki eru sek. Nøkur beinleiðis, tey flestu óbeinleiðis.

Men hetta hjálpir bara ikki uppá Atla Dam'sa og javnaðarflokksins trúvirði í dag.

Og serliga ikki millum ungdomin - tann einasta bólkinn, sum onga ábyrgd hevur av nøkrum.

Tey ungu vita um tær ábyrgdarleysu avgerðirnar, sum m.a. javnaðarflokkurarnir tóku í áttatiárunum. Tað er at halda tey fyri gjøldur, at biðja tey velja flokkinn næsta val, um hann framvegis verður myndaður av hesum monnum.

Og fyri tey ungu hevði tað verið at hildið seg sjálvi fyri gjøldur, at valt hann.

Tíðin er komin, til at javnaðarflokkurin ger greitt, at eingin av politikarum flokksins frá áttatiárunum sleppur aftur á listan næstu ferð. Tað sama áttu hinir flokkarnir at gjørt.

Ungdómurin hevur krav uppá tað.

Eingin "heksajakt"

Tveir flokkar - javnaðar- og sambandsflokkurin - eru í teirri hepnu støðu, at teir hava fingið formenn, sum ikki vóru við í 80'unum. Og seinasta val kom eisini nógv nýtt fólk inn á ting.

Men hvørki teir "nýggju" politikararnir ella tann politiska pressan hava viljað stuðla teimum monnum, sum krevja politiska útreinsing.

"Nú mugu vit líta fram eftir", hevur Marita Petersen til dømis sagt. "Tað hjálpir einki við eini heksajakt".

"Tað nyttar einki at leita

Framhald á síðu 15